

ماه مهر و موسم انتخاب کتاب

■ مونا صابر

باز هم ماه مهر آمد و موسم انتخاب. در این ماه بازار کتاب‌های کمک‌درسی در خیابان انقلاب بسیار داغ است. کتاب‌های رنگارنگ از نشرهای گوناگون، کتاب‌هایی که سری در میان سرها دارند و جزو انتخاب‌های اول کمک‌درسی خوان‌ها هستند و کتاب‌های خوبی که کسی سراغ‌شان نمی‌رود. حکایت بازار کتاب‌های کمک‌درسی حکایت عجیبی است. در این مطلب می‌خواهیم به معیارهای انتخاب کتاب بپردازیم. با ما همراه باشید.

اول باید بدانید که چند نوع کتاب کمک‌آموزشی داریم؛ **کتاب‌های آموزشی**: کتاب‌هایی هستند که درس‌های تان را با مثال‌های متنوع برای تان قابل فهم‌تر می‌کند؛ تمرین‌ها و خودآزمایی‌های‌شان کم است و وقتی به‌کار می‌آیند که کلاس نمی‌روید یا کلاس ضعیفی دارید و می‌خواهیم معلم سرخود باشیم. البته به شرط آن که مطالب را عمیق و مفهومی توضیح دهند. **کتاب‌های مبحثی**: هر کتاب مبحث خاصی از کتاب درسی را تشریح می‌کند و برای زمانی مناسب هستند که در یک مبحث خاص مشکل داشته باشید. **کتاب‌های تست موضوعی**: همان‌طور که از اسمش پیداست این کتاب‌ها پر تست هستند. منظور از موضوعی این است که دسته‌بندی تست‌ها در کتاب بر اساس موضوع سوال است. برای انتخاب این کتاب‌ها دقت کنید که اولاً تست کنکورهای سراسری و آزاد را داشته باشد، دوماً این کتاب‌ها بدون پاسخ تشریحی ارزش چندانی ندارند چون با بررسی پاسخ تشریحی است که بسیاری از نکات را یاد می‌گیرید.

کتاب‌های تست دور‌های: کنکور سال‌های گذشته را دارند که بهترین‌شان متعلق به «انتشارات سازمان سنجش کشور» است. قبل از خرید کتاب کمک‌درسی فراموش نکنید که اولین کتابی که باید بخوانید کتاب درسی تان است. حتی اگر قبولش هم نداشته باشید باز هم سوال‌ها از همین کتاب‌ها طراحی می‌شود.

حالا اگر ته کتاب‌های درسی را در آورده‌اید و آن‌ها را کامل یاد گرفته‌اید و جزوه‌های معلم‌تان هم چیز اضافه دیگری به دانش‌تان اضافه نمی‌کند اگر به فکر کتاب کمک‌آموزشی بیفتید عیبی ندارد. اما اول باید بدانید از کتاب کمک‌آموزشی چه می‌خواهید؛ آموزش بیشتر و به عبارتی شیرفهم شدن مطالب؟ پرسش‌های چهارگزینه‌ای؟ پرسش‌های تشریحی؟ یا این که می‌خواهید سوال‌های کنکور سال‌های قبل را تجربه کنید؟ حالا که می‌دانید دقیقاً چه می‌خواهید. می‌توانید صاف سراغ قفسه مربوطه بروید.

اگر هنوز نمی‌دانید به چه کتاب‌فروشی یا انتشاراتی بروید و همین‌طور سرگردان

و حیران تبلیغات و پوسته‌های رنگارنگی می‌شوید که از در و دیوار آویزان است باید بگویم به هیچ‌یک از این شعارها و وعده‌و وعیدها توجه نکنید. همچنین انتظار نداشته باشید یک انتشارات که کتاب خوبی منتشر کرده باشد بقیه کتاب‌هایش هم به همان کیفیت باشد. طرح جلد و نام کتاب هم برای انتخاب کافی نیست. حالا اگر نام نویسنده را ملاک انتخاب‌تان قرار دهید باز جای دوری نمی‌رود.

حالا بد نیست با برخی نکاتی که باید در انتخاب‌تان توجه کنید، آشنا شوید. ۱- اگر کتاب آموزشی می‌خواهید، بهتر است فصل‌بندی و ترتیب مطالب کتاب شبیه کتاب درسی باشد و هر فصل هم به بخش‌های کوچک‌تری تقسیم شده باشد. یکی از بخش‌هایی که هنوز معلم‌تان تدریس نکرده را نگاه کنید و ببینید شیوه بیان مطلبش را می‌پسندید و برای تان قابل فهم است یا نه. اگر همان حرف‌های کتاب درسی را تکرار کرده است از خرید آن صرف‌نظر کنید.

۲- حجم کتاب را بررسی کنید و با زمانی که برای آن درس دارید مقایسه کنید. ببینید آن کتاب را برای شروع سال تحصیلی می‌خواهید یا ماه‌های آخر؟ اصلاً فرصت خواندن آن کتاب را پیدا می‌کنید؟ در برخی کتاب‌های آموزشی خیلی از مباحث کتاب درسی را بیش از حد طول و تفصیل می‌دهند. مثلاً گاهی اثبات قضیه‌ها و تمرین‌های کتاب خیلی به تفصیل آمده است که اغلب در آزمون‌ها کاربرد ندارند و فقط حجم کتاب را سنگین می‌کنند. فکر نکنید حجم کتاب هر چه بیشتر باشد با خواندن آن باسوادتر می‌شوید.

۳- اگر در کتابی سطح دشواری سوال‌ها را با علامت‌هایی مشخص کرده باشند یعنی این که نویسنده آن کتاب کارش درست است چرا که این امتیاز بزرگی برای کتاب محسوب می‌شود. البته تعیین سطح دشواری سوال‌ها از نظر مولف همیشه هم دقیق نیست.

۴- به خلاقیت‌ها و ابتکارهای نویسنده در کتاب توجه کنید. چون باعث فهم بهتر مطالب می‌شود. مثل استفاده از شکل برای ماندگاری بیشتر مطلب در کتاب یا پاسخ به سوال‌های متداولی که معمولاً هنگام تدریس برای دانش‌آموزان پیش می‌آید.

۵- در شروع، برای هر درس بیشتر از یک کتاب کمک‌درسی تهیه نکنید. چون اولاً کلی از مطالب این کتاب‌ها مشترک است. دوماً خرید کتاب‌های زیاد مضرب‌تان می‌کند و دایم احساس می‌کنید کلی کتاب نخوانده دارید. مطمئن باشید خیلی از این کتاب‌ها را هیچ‌وقت نمی‌خوانید.

۶- به تازگی انتشارات کتاب توجه کنید و اگر کتاب درسی تان نسبت به سال پیش تغییراتی داشته در خرید آن کتاب عجله نکنید.

■ یادتان باشد که برای خرید کتاب مناسب می‌توانید از نظر مشاور تحصیلی یا معلمان باتجربه‌ای که بازار کتاب را خوب می‌شناسند هم استفاده کنید.